ಸೃಜನಿ
SRUJANI: Indian Journal of Innovative Research and Development (SIJIRD)
Volume-3 Issue 4, September-October 2024, Pp. 185-191
Bi-Monthly, Peer-Reviewed, Open Access, Indexed Journal
I S S N: 2583-3510
SIRDF JOURNALS
editor@srujani.in
www.srujani.in

ಕಾಯಕನಿಷ್ಠ ವಚನಕಾರ್ತಿಯರು: ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಲಕ್ಕಮ್ಮ ಮತ್ತು ಸತ್ಯಕ್ಕರ ಅಧ್ಯಯನ

ಡಾ. ಗುರುಸ್ವಾಮಿ ಆರ್
ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಕುವೆಂಪುನಗರ, ಮೈಸೂರು

Abstract:

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದ ಶರಣ ಚಳವಳಿ ಕಾಯಕ ಮತ್ತು ದಾಸೋಹ ತತ್ತ್ವಗಳ ಮೂಲಕ ಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಘನತೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟಿತು. ಈ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರೂ ಸಮಾನ ಭಾಗಿಗಳಾಗಿ ವಚನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಭತ್ತ ಆಯುವ ಕಾಯಕದ ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಲಕ್ಕಮ್ಮ ಮತ್ತು ಕಸ ಗುಡಿಸುವ ಕಾಯಕದ ಸತ್ಯಕ್ಕ ಸಮಾಜದ ಅಂಚಿನ ಶ್ರಮಜೀವಿ ವರ್ಗದಿಂದ ಬಂದ ವಚನಕಾರ್ತಿಯರು. ಈ ಲೇಖನವು ಇವರಿಬ್ಬರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಯಕನಿಷ್ಠೆ, ಸತ್ಯಶುದ್ಧ ಸಂಪಾದನೆ, ಆಸೆ ನಿರಾಕರಣೆ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀ ಅಸ್ಮಿತೆಯ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಗುಣಾತ್ಮಕ ಪಠ್ಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಮೂಲಕ ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ. ಲಕ್ಕಮ್ಮ ಅಗತ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಪಾದನೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ ಪತಿಗೇ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕಳಾದರೆ, ಸತ್ಯಕ್ಕ ಪರಧನವನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ಮುಟ್ಟದ ಕಠೋರ ವ್ರತದಿಂದ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯ ಪರಮಾದರ್ಶವಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಇವರ ವಚನಗಳು ಶ್ರಮದ ಘನತೆ, ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ವಿರೋಧ ಮತ್ತು ಸರಳ ಜೀವನದ ಸಂದೇಶದ ಮೂಲಕ ಇಂದಿನ ಸಮಾಜಕ್ಕೂ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿವೆ ಎಂಬುದು ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಮುಖ ನಿರ್ಣಯ.

Keywords: *ವಚನಕಾರ್ತಿಯರು, ಕಾಯಕ, ದಾಸೋಹ, ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಲಕ್ಕಮ್ಮ, ಸತ್ಯಕ್ಕ, ಶರಣ ಚಳವಳಿ, ಸ್ತ್ರೀ ಅಸ್ಮಿತೆ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ*

ಪೀಠಿಕೆ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನ ಒಂದು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಘಟ್ಟ. ಬಸವಣ್ಣನವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಶರಣ ಚಳವಳಿ ಜಾತಿ, ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿತು. ಅನುಭವ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಕಾಯಕಗಳ ಶರಣ–ಶರಣೆಯರು ಸಮಾನವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ಶರಣ ಪರಂಪರೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಈ ಅವಕಾಶದಿಂದಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಧ್ವನಿ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಮೊಳಗಿತು.

ವಚನಕಾರ್ತಿಯರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯ ಹೆಸರೇ ಮುಂಚೂಣಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ದಿನನಿತ್ಯದ ಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದ, ಅಂಚಿನ ವರ್ಗದಿಂದ ಬಂದ ಅನೇಕ ಶರಣೆಯರು ಕಾಯಕವನ್ನೇ ಆಧ್ಯಾತ್ಮವಾಗಿ ಬದುಕಿ ವಚನ ರಚಿಸಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಲಕ್ಕಮ್ಮ ಮತ್ತು ಸತ್ಯಕ್ಕ ಪ್ರಮುಖರು. ಇವರ ವಚನಗಳು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ಕಾಯಕ ತತ್ತ್ವದ ಅತ್ಯಂತ ನಿಷ್ಠುರ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ರೂಪವನ್ನು ತೆರೆದಿಡುತ್ತವೆ.

Please cite this article as: ಗುರುಸ್ವಾಮಿ, ಆರ್. (2024). ಕಾಯಕನಿಷ್ಠ ವಚನಕಾರ್ತಿಯರು: ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಲಕ್ಕಮ್ಮ ಮತ್ತು ಸತ್ಯಕ್ಕರ ಅಧ್ಯಯನ. *ಸೃಜನಿ: ಇಂಡಿಯನ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಇನ್ನೋವೇಟಿವ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಅಂಡ್ ಡೆವೆಲಪ್‌ಮೆಂಟ್*, 3(4), 185–191

ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನು ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದ ಉದ್ದೇಶ.

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶಗಳು

1. ಶರಣ ಚಳವಳಿಯ ಕಾಯಕ ಮತ್ತು ದಾಸೋಹ ತತ್ತ್ವಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವುದು.
2. ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಲಕ್ಕಮ್ಮ ಮತ್ತು ಸತ್ಯಕ್ಕರ ಬದುಕು ಮತ್ತು ವಚನಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು.
3. ಇವರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಯಕನಿಷ್ಠೆ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀ ಅಸ್ಮಿತೆಯ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು.
4. ಇವರಿಬ್ಬರ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಸಮಕಾಲೀನ ಪ್ರಸ್ತುತತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು.

ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಧಾನ

ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಗುಣಾತ್ಮಕ, ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ತುಲನಾತ್ಮಕ ಸ್ವರೂಪದ್ದಾಗಿದೆ. ***ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆಕರ:*** ಸಮಗ್ರ ವಚನ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಲಕ್ಕಮ್ಮ ಮತ್ತು ಸತ್ಯಕ್ಕರ ವಚನಗಳು. ***ದ್ವಿತೀಯ ಆಕರ:*** ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕುರಿತ ವಿಮರ್ಶಾ ಗ್ರಂಥಗಳು, ಶರಣ ಚರಿತ್ರೆಗಳು, ಹರಿಹರನ ರಗಳೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನಗಳು. *ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ತಂತ್ರ:* ವಿಷಯಾಧಾರಿತ ಪಠ್ಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಓದು ***ಪರಿಮಿತಿ***: ಶರಣೆಯರ ಜೀವನದ ವಿವರಗಳು ಬಹುಪಾಲು ಶರಣ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ನಂತರದ ಕಾವ್ಯಗಳಿಂದ ಬಂದವು; ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರತೀತಿಯಾಗಿಯೇ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಅವಲೋಕನ

ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಂಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಸಂಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಫ.ಗು. ಹಳಕಟ್ಟಿಯವರ ಕೊಡುಗೆ ಅಡಿಪಾಯದಂತಿದೆ. ನಂತರ ಎಂ.ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿಯವರ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಸಮಗ್ರ ವಚನ ಸಂಪುಟಗಳು ಶರಣೆಯರ ವಚನಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಒಂದೆಡೆ ತಂದವು. ಇದು ವಚನಕಾರ್ತಿಯರ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆಕರವಾಗಿದೆ.

ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಎ.ಕೆ. ರಾಮಾನುಜನ್ ಅವರ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಓದುಗರಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿತು; ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಶರಣೆಯರಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ದೊರೆಯಿತು. ಸೂಸಿ ತಾರು ಮತ್ತು ಕೆ. ಲಲಿತಾ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳಾ ಬರಹದ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ವಚನಕಾರ್ತಿಯರಿಗೆ ಸ್ಥಾನ ಕಲ್ಪಿಸಿತು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಶಿವಶರಣೆಯರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಮತ್ತು ಅನುಭಾವವನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಆದರೆ ಈ ಅಧ್ಯಯನಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಪಾಲು ಅನುಭಾವ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲೇ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿವೆ. ಶ್ರಮಜೀವಿ ಶರಣೆಯರನ್ನು ಕಾಯಕ ತತ್ತ್ವ, ಆರ್ಥಿಕ ನೈತಿಕತೆ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀ ಅಸ್ಮಿತೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನೋಡುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ವಿರಳ. ಈ ಸಂಶೋಧನಾ ಅಂತರವನ್ನು (Research Gap) ತುಂಬಲು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ವಚನಕಾರ್ತಿಯರ ಪರಂಪರೆ

ಶರಣ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ವಚನಕಾರ್ತಿಯರ ಹೆಸರುಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ, ಮುಕ್ತಾಯಕ್ಕ, ಅಕ್ಕನಾಗಮ್ಮ, ನೀಲಾಂಬಿಕೆ, ಗಂಗಾಂಬಿಕೆ, ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಲಕ್ಕಮ್ಮ, ಸತ್ಯಕ್ಕ ಮೊದಲಾದವರು ಇವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರು. ಇವರು ರಾಜಮನೆತನದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಶ್ರಮಜೀವಿ ಕುಟುಂಬಗಳವರೆಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯವರು. ಕೆಲವರು ಶರಣರ ಪತ್ನಿಯರಾಗಿ, ಕೆಲವರು ಸ್ವತಂತ್ರ ಶರಣೆಯರಾಗಿ ವಚನ ರಚಿಸಿದರು.

ಈ ವೈವಿಧ್ಯದ ನಡುವೆಯೂ ಅವರನ್ನು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಎರಡು ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ನೋಡಬಹುದು.

ಮೊದಲ ಗುಂಪು ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯಂತೆ ಅನುಭಾವ ಮತ್ತು ವೈರಾಗ್ಯದ ನೆಲೆಯವರು. ಎರಡನೆಯ ಗುಂಪು ಲಕ್ಕಮ್ಮ ಮತ್ತು ಸತ್ಯಕ್ಕರಂತೆ ಸಂಸಾರ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ನಡುವೆ ಇದ್ದುಕೊಂಡೇ ಕಾಯಕದ ಮೂಲಕ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡವರು. ಎರಡನೆಯ ಗುಂಪಿನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ದೈನಂದಿನ ಬದುಕಿನ ವಿವರ, ಆರ್ಥಿಕ ನೈತಿಕತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾಸ್ತವ ಹೆಚ್ಚು ಢಾಳಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತವೆ.

ಕಾಯಕ ಮತ್ತು ದಾಸೋಹ: ತಾತ್ತ್ವಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ

ಶರಣ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಯಕ ಎಂದರೆ ಕೇವಲ ಉದ್ಯೋಗವಲ್ಲ; ಸತ್ಯಶುದ್ಧವಾಗಿ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಶ್ರಮವೇ ಪೂಜೆ. ಯಾವ ಕಾಯಕವೂ ಮೇಲಲ್ಲ, ಯಾವುದೂ ಕೀಳಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಅದರ ಮೂಲ ನಿಲುವು. ಕಾಯಕದಿಂದ ಬಂದ ಸಂಪಾದನೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಅಗತ್ಯಕ್ಕಷ್ಟೇ ಬಳಸಿ, ಉಳಿದುದನ್ನು ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸುವುದು ದಾಸೋಹ. ಹೀಗೆ ಕಾಯಕ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ತತ್ತ್ವವಾದರೆ, ದಾಸೋಹ ಹಂಚಿಕೆಯ ತತ್ತ್ವ.

ಕಾಯಕದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಲಕ್ಕಮ್ಮನ ಪತಿ ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಮಾರಯ್ಯನ ವಚನವೊಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಸಾರುತ್ತದೆ. ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವಾಗ ಗುರುದರ್ಶನ, ಲಿಂಗಪೂಜೆ ಮತ್ತು ಜಂಗಮನ ಆಗಮನವನ್ನೂ ಮರೆಯಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುವ ಆ ವಚನ "ಕಾಯಕವೆ ಕೈಲಾಸ" ಎಂಬ ನುಡಿಗಟ್ಟಿನ ಮೂಲವಾಗಿ ಜನಮನದಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಈ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಮಟ್ಟದಿಂದ ಬದುಕಿನ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಿದವರು ಲಕ್ಕಮ್ಮ ಮತ್ತು ಸತ್ಯಕ್ಕರಂತಹ ಶರಣೆಯರು.

ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಲಕ್ಕಮ್ಮ: ಬದುಕು ಮತ್ತು ವಚನಗಳು

ಬದುಕು

ಲಕ್ಕಮ್ಮ ಶರಣ ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಮಾರಯ್ಯನ ಪತ್ನಿ. ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಭತ್ತ ಕುಟ್ಟುವಾಗ ಅಥವಾ ಸಾಗಿಸುವಾಗ ನೆಲಕ್ಕೆ ಚೆಲ್ಲಿದ ಅಕ್ಕಿಯ ಕಾಳುಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ತಂದು ದಾಸೋಹ ನಡೆಸುವುದು ಈ ದಂಪತಿಯ ಕಾಯಕವಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಇವರ ಹೆಸರಿನ ಜೊತೆ "ಆಯ್ದಕ್ಕಿ" ಎಂಬ ಕಾಯಕನಾಮ ಸೇರಿದೆ. ಲಕ್ಕಮ್ಮನ ವಚನಗಳ ಅಂಕಿತ "ಮಾರಯ್ಯಪ್ರಿಯ ಅಮರೇಶ್ವರಲಿಂಗ". ಇದರಲ್ಲಿ ಪತಿಯ ಹೆಸರು ಸೇರಿರುವುದು ದಾಂಪತ್ಯ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಯ ಸಮನ್ವಯದ ಸಂಕೇತ. ಆಕೆಯ ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವಚನಗಳು ಲಭ್ಯವಿವೆ.

ಅಗತ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಪಾದನೆಯ ನಿರಾಕರಣೆ

ಲಕ್ಕಮ್ಮನ ಕುರಿತ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪ್ರಸಂಗವೊಂದು ಆಕೆಯ ಕಾಯಕನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಒಮ್ಮೆ ಮಾರಯ್ಯ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಮನೆಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿ ಆಯುವಾಗ, ಅವನ ಮೇಲಿನ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಚೆಲ್ಲಲಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಪ್ರತೀತಿ. ಮಾರಯ್ಯ ಎಂದಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಮನೆಗೆ ತಂದಾಗ, ಲಕ್ಕಮ್ಮ ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಕಾಯಕದ ಫಲವಲ್ಲ, ಆಸೆಯ ಫಲ ಎಂದು ಆಕೆ ಪತಿಯನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿಸಲು ಹೇಳಿದಳು. ಈ ಸಂದರ್ಭದ ವಚನ ಹೀಗಿದೆ:

ಆಸೆಯೆಂಬುದು ಅರಸಿಂಗಲ್ಲದೆ ಶಿವಭಕ್ತರಿಗುಂಟೆ ಅಯ್ಯಾ?
ರೋಷವೆಂಬುದು ಯಮದೂತರಿಗಲ್ಲದೆ ಅಜಾತರಿಗುಂಟೆ ಅಯ್ಯಾ?
ಈಸಕ್ಕಿಯಾಸೆ ನಿಮಗೇಕೆ? ಈಶ್ವರನೊಪ್ಪ ಮಾರಯ್ಯಪ್ರಿಯ ಅಮರೇಶ್ವರಲಿಂಗಕ್ಕೆ ದೂರ ಮಾರಯ್ಯ.

ಆಸೆ ರಾಜರಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿರಬಹುದು, ಆದರೆ ಶಿವಭಕ್ತನಿಗೆ ಸಲ್ಲದು; ಕೋಪ ಯಮದೂತರ ಗುಣವೇ ಹೊರತು ಶರಣರದಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಈ ವಚನದ ಆಶಯ. ಅಗತ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಆಸೆಯನ್ನು ದೇವರು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಸ್ಪಷ್ಟ ನಿಲುವು ಇಲ್ಲಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪತ್ನಿ ಪತಿಗೆ ನೈತಿಕ

ಗುರುವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾಳೆ. ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಚಿತ್ರಣ.

ಲಕ್ಕಮ್ಮನ ಚಿಂತನೆಯ ಪ್ರಮುಖ ನೆಲೆಗಳು

ಸಂಗ್ರಹ ವಿರೋಧ: ಅಂದಿನ ದಾಸೋಹಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟೇ ಸಂಪಾದನೆ; ನಾಳೆಗಾಗಿ ಕೂಡಿಡುವುದು ಕಾಯಕ ತತ್ವಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧ. **ದಾನ ಸ್ವೀಕಾರದ ನಿರಾಕರಣೆ**: ಶ್ರಮವಿಲ್ಲದೆ ಬಂದ ಸಂಪತ್ತು, ಅದು ಬಸವಣ್ಣನವರಂತಹ ಮಹಾನುಭಾವರಿಂದಲೇ ಬಂದರೂ, ಸ್ವೀಕಾರಾರ್ಹವಲ್ಲ. **ಸ್ವಾಭಿಮಾನ:** ಬಡತನದಲ್ಲೂ ಆತ್ಮಗೌರವ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ದೃಢತೆ. **ದಾಂಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆ:** ಪತಿಯನ್ನು ತಿದ್ದುವ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುವ ಸ್ವತಂತ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ.

ಸತ್ಯಕ್ಕ: ಬದುಕು ಮತ್ತು ವಚನಗಳು

ಬದುಕು

ಸತ್ಯಕ್ಕ ಶಿವಪುರದವಳು ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಶಿವಭಕ್ತರ ಮನೆಯ ಅಂಗಳ ಮತ್ತು ಬೀದಿಗಳನ್ನು ಗುಡಿಸುವುದು ಆಕೆಯ ಕಾಯಕ. ಸಮಾಜ ಕೀಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಕಾಯಕವನ್ನೇ ಆಕೆ ಶಿವಪೂಜೆಯಷ್ಟೇ ಪವಿತ್ರವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದಳು. ಆಕೆಯ ವಚನಗಳ ಅಂಕಿತ **"ಶಂಭುಜಕ್ಕೇಶ್ವರ"**. ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ವಚನಗಳು ಆಕೆಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿವೆ. ಆಕೆಯ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಶಿವನೇ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ಆಭರಣ ಬೀಳಿಸಿದನೆಂದೂ, ಆಕೆ ಅದನ್ನು ಮುಟ್ಟದೆ ಕಸದೊಡನೆ ಗುಡಿಸಿ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದಳೆಂದೂ ಶರಣ ಪರಂಪರೆಯ ಕಥೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಪರಧನ ನಿರಾಕರಣೆ ಮತ್ತು ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ವಿರೋಧ

ಈ ಕಥೆಯ ಆಶಯವನ್ನೇ ಸತ್ಯಕ್ಕನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಚನವೊಂದು ಪ್ರಮಾಣವಚನದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ:

ಲಂಚವಂಚನಕ್ಕೆ ಕೈಯಾನದ ಭಾಷೆ,
ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹೊನ್ನು ವಸ್ತ್ರ ಬಿದ್ದಿದ್ದಡೆ
ನಾನು ಕೈಮುಟ್ಟಿ ಎತ್ತಿದೆನಾದಡೆ
ನಿಮ್ಮಾಣೆ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಮಥರಾಣೆ.
ಅದೇಕೆಂದಡೆ, ನೀವಿಕ್ಕಿದ ಭಿಕ್ಷದಲ್ಲಿಪ್ಪೆನಾಗಿ.
ಇಂತಲ್ಲದೆ ನಾನು ಆಸೆಯ ಮಾಡಿ
ಪರಧನಕ್ಕೆ ಕೈಯಾಂತಡೆ
ನೀನಾಗ ನಾಯಕನರಕದಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿ ನೀನದ್ದುವುದು
ಶಂಭುಜಕ್ಕೇಶ್ವರಾ.

ಲಂಚ ಮತ್ತು ವಂಚನೆಗೆ ಕೈಚಾಚುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಆಕೆಯ ವ್ರತ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನವಾಗಲಿ ಬಟ್ಟೆಯಾಗಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡರೆ ದೇವರ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಥರ ಆಣೆ ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ. ತಾನು ದೇವರು ನೀಡಿದ ಭಿಕ್ಷೆಯಲ್ಲೇ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದೇನೆ; ಆಸೆಪಟ್ಟು ಪರಧನಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿದರೆ ತನ್ನನ್ನು ನರಕದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸು ಎಂದು ತನಗೆ ತಾನೇ ಕಠಿಣ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. **"ಲಂಚ"** ಎಂಬ ಪದವನ್ನೇ ಬಳಸಿ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರವನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸುವ ಕನ್ನಡದ ಆರಂಭಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದೂ ಒಂದು.

ಸತ್ಯಕ್ಕನ ಚಿಂತನೆಯ ಪ್ರಮುಖ ನೆಲೆಗಳು

ಕಾಯಕದ ಘನತೆ: ಕಸ ಗುಡಿಸುವ ಕಾಯಕವೂ ಶಿವಪೂಜೆಯಷ್ಟೇ ಪವಿತ್ರ; ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ಮೇಲು-ಕೀಳಿಲ್ಲ. **ಸತ್ಯಶುದ್ಧ ಸಂಪಾದನೆ:** ಲಂಚ, ವಂಚನೆ ಮತ್ತು ಪರಧನದಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣ ದೂರ. **ಆತ್ಮಶಿಸ್ತು:** ಹೊರಗಿನ ಕಾನೂನಿಗಿಂತ ಒಳಗಿನ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯೇ ನೈತಿಕತೆಯ ಆಧಾರ. **ಅಂಚಿನ ಸ್ತ್ರೀಯ ಧ್ವನಿ:** ಶ್ರಮಜೀವಿ ಮಹಿಳೆಯೊಬ್ಬಳು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ನೈತಿಕ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದು.

ತುಲನಾತ್ಮಕ ಅವಲೋಕನ

ಇಬ್ಬರೂ ಕಾಯಕನಿಷ್ಠ ಶರಣೆಯರಾದರೂ ಅವರ ಸಂದರ್ಭ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿವೆ. ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 1: ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಲಕ್ಕಮ್ಮ ಮತ್ತು ಸತ್ಯಕ್ಕರ ತುಲನೆ

ಅಂಶ	ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಲಕ್ಕಮ್ಮ	ಸತ್ಯಕ್ಕ
ಕಾಯಕ	ಚೆಲ್ಲಿದ ಅಕ್ಕಿ ಕಾಳುಗಳನ್ನು ಆಯುವುದು	ಅಂಗಳ ಮತ್ತು ಬೀದಿ ಗುಡಿಸುವುದು
ವಚನಾಂಕಿತ	ಮಾರಯ್ಯಪ್ರಿಯ ಅಮರೇಶ್ವರಲಿಂಗ	ಶಂಭುಜಕ್ಕೇಶ್ವರ
ಲಭ್ಯ ವಚನಗಳು	ಸುಮಾರು 25	ಸುಮಾರು 27
ಕೌಟುಂಬಿಕ ನೆಲೆ	ಸಂಸಾರಿ; ಪತಿಯೊಂದಿಗೆ ಜಂಟಿ ಕಾಯಕ	ಏಕಾಂಗಿ ಶರಣೆ
ಮುಖ್ಯ ಆಶಯ	ಅಗತ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಗ್ರಹದ ನಿರಾಕರಣೆ	ಲಂಚ ಮತ್ತು ಪರಧನದ ನಿರಾಕರಣೆ
ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಶೈಲಿ	ಸಂವಾದ ಮತ್ತು ಉಪದೇಶ (ಪತಿಗೆ)	ಆತ್ಮನಿವೇದನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣವಚನ
ಸ್ತ್ರೀ ಅಸ್ಮಿತೆ	ದಾಂಪತ್ಯದೊಳಗೆ ನೈತಿಕ ನಾಯಕತ್ವ	ಸಮಾಜದೆದುರು ಸ್ವತಂತ್ರ ನೈತಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ
ಇಂದಿನ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ	ಸರಳ ಜೀವನ, ಗ್ರಾಹಕವಾದ ವಿರೋಧ	ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ವಿರೋಧ, ಶ್ರಮದ ಘನತೆ

ಆಕರ: ಲೇಖಕರ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಒಟ್ಟಾರೆ, ಲಕ್ಕಮ್ಮ ಕಾಯಕದ "ಪ್ರಮಾಣ" ಎಷ್ಟಿರಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರೆ, ಸತ್ಯಕ್ಕ ಕಾಯಕದ "ಶುದ್ಧತೆ" ಹೇಗಿರಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಒಬ್ಬರು ಆಸೆಯ ಮಿತಿಯನ್ನು, ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಸಂಪಾದನೆಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಬ್ಬರ ಚಿಂತನೆಯೂ ಸೇರಿದಾಗ ಶರಣರ ಕಾಯಕ ತತ್ತ್ವದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಚಿತ್ರ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ವಿಧಾನ

ಇಬ್ಬರ ವಚನಗಳ ಭಾಷೆಯೂ ಸರಳ, ನೇರ ಮತ್ತು ಆಡುನುಡಿಗೆ ಹತ್ತಿರವಾದುದು. ಪಂಡಿತರ ಅಲಂಕಾರ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕಿಂತ ದುಡಿಯುವ ಜನರ ನಿತ್ಯದ ಮಾತಿನ ಲಯ ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅಕ್ಕಿ, ಕಸ, ಹೊನ್ನು, ವಸ್ತ್ರ, ಭಿಕ್ಷೆ ಮುಂತಾದ ದೈನಂದಿನ ವಸ್ತುಗಳೇ ಇವರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ತಾತ್ತ್ವಿಕ ಸಂಕೇತಗಳಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತವೆ.

ಲಕ್ಕಮ್ಮನ ವಚನದಲ್ಲಿ "ಅರಸು–ಶಿವಭಕ್ತ", "ಯಮದೂತ–ಅಜಾತ" ಎಂಬ ವೈರುಧ್ಯ ಜೋಡಿಗಳ ಮೂಲಕ ವಾದವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ತಂತ್ರವಿದೆ. ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ವಾಕ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ಕೇಳುಗನನ್ನೇ ಉತ್ತರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಸತ್ಯಕ್ಕನ ವಚನ ಪ್ರಮಾಣವಚನದ ರೂಪದಲ್ಲಿದೆ; "ನಿಮ್ಮಾಣೆ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಮಥರಾಣೆ" ಎಂಬ ಆಣೆಯ ಭಾಷೆ ಜನಪದರ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯ ಮಾದರಿಯನ್ನು ನೆನಪಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಒಬ್ಬಳು ಸಂವಾದದ ಮೂಲಕ, ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು ಆತ್ಮನಿವೇದನೆಯ ಮೂಲಕ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮರುಓದು

ಇಬ್ಬರೂ ಶರಣೆಯರು ಸಮಾಜದ ಎರಡು ರೀತಿಯ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿದ್ದರು: ಸ್ತ್ರೀಯರಾಗಿ ಮತ್ತು ಶ್ರಮಜೀವಿ ವರ್ಗದವರಾಗಿ. ಆದರೂ ಅವರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಕೀಳರಿಮೆಯ ಬದಲು ನೈತಿಕ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಲಕ್ಕಮ್ಮ ಪತಿಗೆ ಅಧೀನಳಾಗಿರದೆ ಆತನ ನೈತಿಕ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕಳಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಸತ್ಯಕ್ಕ ಯಾವ ಪುರುಷನ

ಆಶ್ರಯವಿಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಕಾಯಕದಿಂದಲೇ ಸ್ವತಂತ್ರ ಬದುಕು ನಡೆಸುತ್ತಾಳೆ.

ಆಧುನಿಕ ಸ್ತ್ರೀವಾದ ಹೇಳುವ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಧಾರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಬೀಜಗಳು ಇವರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಇವರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಘರ್ಷದ ಮೂಲಕವಲ್ಲ, ಕಾಯಕ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಯ ಮೂಲಕ ಸಾಧಿತವಾದುದು. ಅನುಭವ ಮಂಟಪ ನೀಡಿದ ಅವಕಾಶ ಶ್ರಮಜೀವಿ ಮಹಿಳೆಯರೂ ತತ್ತ್ವಚಿಂತಕರಾಗಬಲ್ಲರು ಎಂಬುದನ್ನು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಿತು.

ಸಮಕಾಲೀನ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ

ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ನಿರ್ಮೂಲನೆ: ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಲಂಚ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿರುವ ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಕ್ಕನ ವ್ರತ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರು ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ನೈತಿಕ ಮಾದರಿ. ***ಸುಸ್ಥಿರ ಬಳಕೆ:*** ಅಗತ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವ ಲಕ್ಕಮ್ಮನ ನಿಲುವು ಗ್ರಾಹಕವಾದ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ದುರ್ಬಳಕೆಗೆ ಪರ್ಯಾಯ. ***ಶ್ರಮದ ಘನತೆ:*** ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರು ಮತ್ತು ಅಸಂಘಟಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಗೌರವಯುತ ಬದುಕಿನ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಸತ್ಯಕ್ಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರತಿನಿಧಿ. ***ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣ:*** ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳು ಮತ್ತು ದುಡಿಯುವ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಇವರಿಬ್ಬರ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಪ್ರೇರಣೆ. ***ಮೌಲ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ:*** ಪದವಿ ಹಂತದ ಕನ್ನಡ ಪಠ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇವರ ವಚನಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದರಿಂದ ಯುವಜನರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಮತ್ತು ಶ್ರಮ ಗೌರವ ಬೆಳೆಸಬಹುದು.

ಪ್ರಮುಖ ನಿರ್ಣಯಗಳು

- ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಲಕ್ಕಮ್ಮ ಮತ್ತು ಸತ್ಯಕ್ಕ ಶರಣರ ಕಾಯಕ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಿದ ಶರಣೆಯರು.
- ಲಕ್ಕಮ್ಮ ಸಂಪಾದನೆಯ ಮಿತಿಯನ್ನು, ಸತ್ಯಕ್ಕ ಸಂಪಾದನೆಯ ಶುದ್ಧತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ; ಇವು ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕ.
- ಶ್ರಮಜೀವಿ ವರ್ಗದ ಮಹಿಳೆಯರು ನೈತಿಕ ಮತ್ತು ತಾತ್ತ್ವಿಕ ನಾಯಕತ್ವ ವಹಿಸಬಲ್ಲರು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಇವರು ಸಾಕ್ಷಿ.
- ಇವರ ವಚನಗಳು ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ, ಗ್ರಾಹಕವಾದ ಮತ್ತು ಶ್ರಮದ ಅವಗಣನೆಯಂತಹ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಮೌಲ್ಯಾಧಾರಿತ ಉತ್ತರ ನೀಡುತ್ತವೆ.

ಸಲಹೆಗಳು

- ಪದವಿ ಮತ್ತು ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಹಂತದ ಕನ್ನಡ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಶ್ರಮಜೀವಿ ವಚನಕಾರ್ತಿಯರ ವಚನಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಘಟಕ ನೀಡಬೇಕು.
- ಲಕ್ಕಮ್ಮ ಮತ್ತು ಸತ್ಯಕ್ಕರ ವಚನಗಳ ಪಾಠಭೇದಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಆಧಾರಿತ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಯಬೇಕು.
- ಸತ್ಯಕ್ಕನ ವಚನವನ್ನು ಸರ್ಕಾರಿ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನೈತಿಕತೆ ಮತ್ತು ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ವಿರೋಧಿ ತರಬೇತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಬಹುದು.
- ವಚನಕಾರ್ತಿಯರ ಬದುಕನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ನಾಟಕ, ಕಿರುಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಸರಣಿಗಳ ಮೂಲಕ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ತಲುಪಿಸಬೇಕು.

ಸಮಾರೋಪ

ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಡೆಗಣಿಸಲ್ಪಡುವ ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಲಕ್ಕಮ್ಮ ಮತ್ತು ಸತ್ಯಕ್ಕ ಕಾಯಕ ತತ್ತ್ವದ ನಿಜವಾದ ಜೀವಂತ ಮಾದರಿಗಳು. ಒಬ್ಬಳು ಚೆಲ್ಲಿದ ಅಕ್ಕಿಯ ಕಾಳುಗಳಲ್ಲಿ, ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು ಬೀದಿಯ ಕಸದಲ್ಲಿ ಶಿವನನ್ನು ಕಂಡಳು. ಆಸೆಯನ್ನು ಮಿತಿಗೊಳಿಸುವ ಲಕ್ಕಮ್ಮನ ವಿವೇಕ ಮತ್ತು ಪರಧನವನ್ನು ಮುಟ್ಟದ ಸತ್ಯಕ್ಕನ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಸೇರಿ ಸುಸ್ಥಿರ ಮತ್ತು ನೈತಿಕ ಸಮಾಜದ ಆದರ್ಶವನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ. ಎಂಟು ಶತಮಾನಗಳ ಹಿಂದೆ ಶ್ರಮಜೀವಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಹೇಳಿದ ಈ ಸತ್ಯಗಳು

ಇಂದಿನ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಹಕವಾದದ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವಚನಕಾರ್ತಿಯರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆ, ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡೆ ಮತ್ತು ಜನಪ್ರಿಯ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಸಾರ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಹರಿಹರ. *ಶಿವಶರಣರ ರಗಳೆಗಳು.*
- ಕಲಬುರ್ಗಿ, ಎಂ. ಎಂ. (ಪ್ರ.ಸಂ.). ಸಮಗ್ರ ವಚನ ಸಂಪುಟ – 5: ಶಿವಶರಣೆಯರ ವಚನಗಳು. ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ.
- ಮುಗಳಿ, ರಂ. ಶ್ರೀ. (2014). ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ. ಗೀತಾ ಬುಕ್ ಹೌಸ್.